

56 năm ngành Hóa chất: Vinachem - bút phá thách thức, tiên phong đổi mới

19:43 19/08/2025

Bằng những nỗ lực bền bỉ trong suốt hơn nửa thế kỷ xây dựng và phát triển, Tập đoàn Hóa chất Việt Nam (Vinachem) đã khẳng định vị thế là lực lượng nòng cốt của ngành công nghiệp hóa chất nước nhà. Vinachem luôn thể hiện vai trò trụ cột dẫn dắt ngành, kiên định mục tiêu xây dựng một nền công nghiệp hóa chất độc lập, tự chủ gắn liền với con đường phát triển của đất nước.

Hình thành nền móng và vươn lên từ gian khó

Ngày 19/8/1969, Tổng cục Hóa chất được thành lập, đánh dấu mốc son quan trọng khởi đầu cho sự phát triển của ngành công nghiệp hóa chất Việt Nam. Những năm đầu sau hòa bình, đội ngũ cán bộ, công nhân ngành hóa chất đã hăng hái thi đua lao động, vượt mọi khó khăn để liên tục hoàn thành các chỉ tiêu kế hoạch, đưa ngành hóa chất sớm trở thành lĩnh vực chủ chốt, giữ vai trò chủ đạo trong nền công nghiệp quốc doanh.

Trong giai đoạn đổi mới, ngành hóa chất chuyển mình sang cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; Tổng công ty Hóa chất Việt Nam ra đời năm 1995 theo mô hình doanh nghiệp nhà nước quy mô lớn, đánh dấu bước phát triển mới về tổ chức. Từ sau 2006, Vinachem chuyển sang mô hình công ty mẹ - công ty con và liên tục mở rộng quy mô, cung ứng nhiều sản phẩm thiết yếu phục vụ sản xuất công nghiệp và nông nghiệp trong nước. Năm 2010, Tập đoàn Hóa chất Việt Nam chuyển đổi sang hình thức công ty TNHH một thành viên do Nhà nước làm chủ sở hữu - một dấu mốc tạo thế và lực mới để phát triển ngành hóa chất Việt Nam trong thời kỳ mới.

Vượt qua thách thức, vươn lên mạnh mẽ

Giai đoạn 2016–2020, Vinachem đối diện thách thức chưa từng có khi nhiều dự án quy mô lớn rơi vào thua lỗ, kém hiệu quả; các chỉ tiêu sản xuất kinh doanh sụt giảm, thị phần thu hẹp, áp lực nợ nần gia tăng. Vượt lên gian khó, Tập đoàn vẫn duy trì tăng trưởng doanh thu và đảm bảo việc làm, thu nhập ổn định cho gần người lao động. Đặc biệt, từ năm 2021 đến nay, nhờ sự nỗ lực của tập thể doanh nghiệp cùng các giải pháp quyết liệt của Chính phủ và các bộ, ngành, Vinachem đã cơ bản tháo gỡ những nút thắt tồn đọng, chuyển mình ngoạn mục từ nguy cơ thu hẹp quy mô sang kinh doanh có lãi với doanh thu, lợi nhuận đạt mức cao nhất lịch sử liên tiếp trong các năm 2022 - 2024.

Đến cuối quý II/2025, Tập đoàn đã xóa toàn bộ lỗ lũy kế, hoàn thành mục tiêu “đến hết năm 2025 không còn lỗ lũy kế” sớm trước 6 tháng so với kế hoạch. Việc này đánh dấu Vinachem thoát khỏi giai đoạn khó khăn kéo dài, mở ra trang mới đầy triển vọng trong hoạt động của Tập đoàn. Thành công nổi bật gắn liền với quá trình phục hồi là việc “hồi sinh” những dự án yếu kém từng nằm trong danh sách thua lỗ nghìn tỷ. Trong số 4 dự án phân bón thua lỗ thuộc Vinachem, Công ty DAP-Vinachem (Nhà máy DAP Đình Vũ, Hải Phòng) đã trở thành đơn vị đầu tiên được đưa ra khỏi danh sách yếu kém trong năm 2021 nhờ duy trì lợi nhuận ổn định liên tục từ năm 2018 đến nay.

Các dự án khác như Đạm Hà Bắc, Đạm Ninh Bình và DAP Lào Cai cũng từng bước được tái cơ cấu, khôi phục hoạt động ổn định. Năm 2022, ba đơn vị này đạt tổng lãi hơn 2.600 tỷ đồng (tăng hiệu quả 2.800 tỷ so với 2021); năm 2023 tiếp tục có lãi trên 1.000 tỷ đồng – giúp Vinachem vượt 108% kế hoạch lợi nhuận năm, đóng góp ngân sách và đảm bảo việc làm cho hàng nghìn lao động. Nhờ những nỗ lực bền bỉ, đến nay cả bốn dự án thua lỗ trước đây đều đi vào hoạt động hiệu quả. Hiện nay, các nhà máy này đã vận hành đạt trên 80% công suất thiết kế, sản phẩm sản xuất ra được tiêu thụ hết, giúp các đơn vị đảm bảo cân đối tài chính, mở rộng hoạt động sản xuất kinh doanh.

Đổi mới sáng tạo và chuyển đổi kép vì phát triển bền vững

Trên đà bút phá, Vinachem đặc biệt chú trọng đẩy mạnh khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo nhằm nâng cao sức cạnh tranh, hướng tới phát triển bền vững. Tập đoàn đã xây dựng Chương trình khoa học công nghệ và chuyển đổi số giai đoạn 2025–2030 (tầm nhìn 2040); tích cực nghiên cứu các sản phẩm hóa chất công nghệ cao để tham gia chuỗi giá trị công nghiệp bán dẫn, đồng thời khuyến khích và áp dụng rộng rãi các sáng kiến cải tiến trong sản xuất kinh doanh. Song song đó, Vinachem khởi động chương trình chuyển đổi xanh đến 2050 với trọng tâm tiết kiệm năng lượng, tăng cường tự động hóa và ứng dụng robot trong sản xuất, hướng đến mục tiêu tăng trưởng xanh dài hạn.

Đi đầu xu thế Cách mạng công nghiệp 4.0, Vinachem tiên phong thực hiện “chuyển đổi kép” – vừa chuyển đổi số, vừa phát triển xanh trong toàn ngành hóa chất. Tập đoàn đã tổ chức nhiều hội thảo chuyên đề, ký kết hợp tác với các viện nghiên cứu, trường đại học và doanh nghiệp công nghệ nhằm thúc đẩy đổi mới sáng tạo trên mọi lĩnh vực hoạt động. Bước tiến đột phá được ghi dấu bằng việc Vinachem xây dựng và vận hành thành công sàn thương mại điện tử VinachemMart – nền tảng số đầu tiên dành riêng cho ngành hóa chất Việt Nam. Sàn giao dịch này giúp số hóa chuỗi cung ứng, kết nối trực tiếp nhà sản xuất với người tiêu dùng, minh bạch hóa thị trường, tối ưu chi phí logistics, rút ngắn thời gian tiếp cận thị trường và mở rộng cơ hội xuất khẩu. VinachemMart còn được tích hợp công cụ phân tích dữ liệu và chăm sóc khách hàng tự động, từng bước ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), qua đó tạo dựng hệ sinh thái thương mại điện tử tiên tiến cho ngành hóa chất.

Không chỉ chuyển đổi số, Vinachem còn tập trung xây dựng các nhà máy thông minh và triển khai mô hình sản xuất “4.0” tại nhiều đơn vị thành viên. Nhiều cơ sở đã bước đầu áp dụng dây chuyền tự động hóa, hệ thống quản lý năng lượng số và phần mềm quản trị sản xuất tiên tiến; qua đó nâng cao năng suất, tiết kiệm chi phí và giảm thiểu rủi ro môi trường. Sự chuyển đổi từ mô hình sản xuất truyền thống sang sản xuất số hóa không chỉ nâng cao năng lực cạnh tranh mà còn góp phần kiến tạo nền sản xuất sạch hơn, bền vững hơn về dài hạn. Song hành với sản xuất, trong lĩnh vực môi trường Vinachem đã triển khai dự án tái chế chất thải gyps (phụ phẩm từ sản xuất phân bón), đồng thời xây dựng lộ trình giảm phát thải nhằm hướng tới mục tiêu Net Zero vào năm 2050 – khẳng định vai trò tiên phong của doanh nghiệp Nhà nước trong phát triển bền vững.

Thành quả quá trình tái cơ cấu và đổi mới là sự tăng trưởng bứt phá về doanh thu, lợi nhuận, liên tục lập những kỷ lục mới trong lịch sử 56 năm của Tập đoàn. Từ năm 2021 đến nay, Vinachem liên tục kinh doanh có lãi; đặc biệt năm 2022, doanh thu toàn Tập đoàn ước đạt 62.262 tỷ đồng – mức cao nhất từ trước tới nay (119% kế hoạch năm), lợi nhuận tăng lên trên 6.200 tỷ đồng, xác lập kỷ lục lịch sử. Năm 2023, Vinachem tiếp tục đạt kết quả ấn tượng với lợi nhuận hơn 3.200 tỷ đồng chỉ sau năm 2022. Trong giai đoạn 2020-2025, thu nhập bình quân người lao động đạt 13,39 triệu đồng/người/tháng, tăng 45% so với mức bình quân giai đoạn 2015-2020. Những con số biết nói này cho thấy rõ nỗ lực thi đua vượt khó, vươn lên mạnh mẽ của Vinachem so với giai đoạn trước đó.

Góp phần đảm bảo an ninh lương thực, chung sức phòng chống đại dịch

Là nhà sản xuất phân bón hàng đầu cả nước, Vinachem giữ vai trò trọng yếu trong việc ổn định nguồn cung vật tư nông nghiệp, qua đó bảo đảm an ninh lương thực quốc gia. Trong chiến lược phát triển, Tập đoàn đặc biệt chú trọng sản xuất các loại phân bón chất lượng cao, cung cấp dưỡng chất phù hợp nhu cầu của cây trồng, hướng tới nền nông nghiệp xanh và mục tiêu an ninh lương thực lâu dài của đất nước. Nhờ đó, các sản phẩm phân đạm, phân lân, DAP... do Vinachem cung ứng đã góp phần quan trọng vào những vụ mùa bội thu, đưa Việt Nam trở thành quốc gia xuất khẩu nông sản hàng đầu.

Song hành với nhiệm vụ phát triển kinh tế, Vinachem luôn nêu cao tinh thần trách nhiệm xã hội, thể hiện rõ nét trong giai đoạn đại dịch Covid-19. Năm 2021, khi dịch bệnh bùng phát dữ dội, Tập đoàn đã huy động mọi nguồn lực để cung ứng kịp thời các sản phẩm thiết yếu như oxy y tế, hóa chất khử khuẩn (cloramin B), dung dịch rửa tay... nhằm phục vụ công tác phòng chống dịch bệnh trong nước. Những hành động thiết thực này không chỉ góp phần bảo vệ sức khỏe cộng đồng mà còn được xem là nhiệm vụ chính trị trọng yếu của Vinachem trong hoàn cảnh đất nước khó khăn. Nhờ chủ động cung cấp oxy và hóa chất khử trùng, Vinachem đã hỗ trợ nhiều bệnh viện, địa phương vượt qua giai đoạn thiếu hụt vật tư y tế, góp phần cứu sống nhiều sinh mạng trong đại dịch.

Vững bước tương lai, vươn tầm khu vực

Trải qua 56 năm xây dựng và trưởng thành, Vinachem có quyền tự hào về những đóng góp to lớn cho công cuộc xây dựng và đổi mới đất nước. Không

dừng ở những thành tựu đã đạt được, Tập đoàn đang tiếp tục củng cố nội lực, chủ động đón đầu các xu thế công nghệ hiện đại và hội nhập sâu rộng vào kinh tế quốc tế. Vinachem đặt mục tiêu phấn đấu trở thành một trong những tập đoàn hóa chất hàng đầu khu vực trong tương lai gần, đồng thời không ngừng nâng cao uy tín, mở rộng tầm ảnh hưởng của hóa chất Việt Nam trên thị trường khu vực và thế giới.

Hướng đến tương lai, Vinachem đã đặt mục tiêu phấn đấu tăng trưởng 10% trong năm 2025, tạo nền tảng vững chắc để đạt mức tăng trưởng hai con số trong giai đoạn 2026–2030. Quyết tâm cao với những mục tiêu cụ thể sẽ là tiền đề để Vinachem tiếp tục tăng trưởng nhanh, mạnh và bền vững trong giai đoạn mới.

Với những định hướng chiến lược đã được phê duyệt, Vinachem kiên định theo đuổi mô hình tăng trưởng xanh và bền vững, lấy đổi mới công nghệ và chuyển đổi số làm động lực phát triển. Phát huy phương châm “từ tầm nhìn đến hành động”, Tập đoàn quyết tâm biến các mục tiêu thành hành động cụ thể, mạnh mẽ và hiệu quả, tiếp tục đóng góp xứng đáng vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong giai đoạn mới.

Thảo Hiền